

Univerzita Palackého
v Olomouci

***Etablování jednotného procesního postupu v opatrovnických řízeních
ve věci úpravy poměrů nezletilých po rozvodu?!***

JUDr. Renáta Šínová, Ph.D.

Legislativní rámec

- Je prvním problémem legislativní rámec?
- Právní úprava péče soudu o nezletilé je obsažena v zákonu č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- Účinný od 1.1.2014, přijat v rámci harmonizace procesního práva s právem hmotným.
- „*pouze rychlá harmonizace s novým občanským zákoníkem*“, nikoli zásadní změna opatrovnického soudnictví

Legislativní rámec

- Minimalistická koncepce ZŘS – upravuje pouze odlišnosti od OSŘ
- Je třeba pracovat se ZŘS, OSŘ + OZ (minimálně) při nalezení procesního postupu
- Roztříštěnost procesních předpisů spíše není základním problémem
- Problémem je spíše
 - a) Absence konkrétních právních norem a
 - b) Především nejednotnost výkladu

Absence právní úpravy

- Citelná především u nutnosti „rychlého“ zásahu při řešení rodičovských konfliktů (určení bydliště, určení školy)
- Časově odložené řešení v těchto případech zpravidla ztrácí na významu

Příklad

Neshoda rodičů týkající se letní dovolené u moře s nerezidentním rodičem. Rezidentní rodič nesouhlasí a odmítá podat žádost o vydání cestovního dokladu. Nerezidentní rodič se nesouhlas dozví v květnu, dovolená se má odehrát na začátku července....

Nerezidentní rodiče je prakticky bez šance.....

Univerzita Palackého
v Olomouci

Absence právní úpravy

- V některých případech je překlenutelné analogií ...
- V některých může být s analogií problém
- Příprava nové právní úpravy v rámci rekodifikace civilně procesního práva

Nejednotnost výkladu

- Nejzásadnější problém českého opatrovnického soudnictví
- Absence přístupu k dovolacímu soudu (dlouhodobě vyloučeno podání dovolání v rodinněprávních věcech).
- Důvodem je „neefektivita jednotného výkladu v těchto věcech“, neboť se v převážné míře jedná o posouzení skutkových a nikoli právních otázek.
- Absence jednotného výkladu překlenována sjednocujícím stanovisky – poměrně dlouhá doba.....
- Riziko „14 různých“ výkladů krajských soudů

Nejednotnost výkladu

- Co znamená „nestrannost a nezávislost soudce“ při řešení opatrovnických věcí
- Jaké je oprávnění soudu při nutnosti okamžitého zásahu, je třeba návrhu OSPOD na vydání předběžného opatření?
- Je třeba skládat jistotu při návrhu na předběžné opatření ve věci, ve které se rodiče nemohou dohodnout?
- Jak postupovat po dosažení zletilosti v řízení o výživě dítěte? Mohu vydat soudní smír?

Nesprávnost výkladu

- Situace je komplikována i různými výklady v odborné literatuře
- Jak rozpoznat správnost výkladu, pokud i komentáře obsahují různé názory a postup na řešení téhož problému?
- Např. usnesení je možné vydat bez nařízení jednání....(postup zcela v rozporu se ZŘS, meritorní usnesení je možné vydat jen po provedení jednání, ledaže zákon jeho vydání bez jednání výslovně umožňuje)...
- Nesprávný výklad schválení právního jednání
- Podmíněné procesní úkony“*pro případ, že soud nevyhoví střídavé péči, nechť upraví široký styk*“

Odlišné procesní postupy

- Rozdílný postup soudů může vést k rozdílným výsledkům
- Označení předmětu řízení
 - „o úpravu rodičovské odpovědnosti“
 - „o úpravu poměrů dítěte pro dobu po rozvodu“
 - „o péči a výživě“
 - „o svěření do péče a úpravu výživného“
- V případě zahájení řízení s úzce formulovaným předmětem, nemožnost flexibilního postupu...

Odlišné procesní postupy

- Slovenská právní úprava
- *V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.*
- *Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.*
- *Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.*

Řešení do budoucna

- Snaha o jednotný výklad
- Spolek opatrovnických soudců – informační platforma pro hledání jednotného výkladu
- Školení Justiční akademie – podpora účasti soudců
- Podpora široké diskuze soudů a OSPOD
- Snaha o zakotvení dovolání?

Univerzita Palackého
v Olomouci

Děkuji za pozornost!

renata.sinova@upol.cz